

1. Meetme nimetus

MEEDE 2: NOORTE MEEDE

2. Meetme eesmärk

Luuu soodsad tingimused noorte algatusvõime ja ettevõtlikkuse kasvuks.

Meetme tegevussuunad:

- 1) Arenguvõimaluste ja tingimuste loomine noortele;
- 2) Noorte arengut toetavate võrgustike loomine ja arendamine.

3. Toetatavad tegevused

- 1) noorte osalusel investeringuid ettevalmistavad tegevused, sh projekteerimis- ja planeerimistööd, arendusdokumendid, tasuvusuuringud;
- 2) noorte osalusel meetme eesmärgi ja tegevussuundadega seotud tegevuste (õpitubade, laagrite, seminaride, koolituspäevade jne) ettevalmistamine ja korraldamine;
- 3) noorte vajadustest lähtuvalt nende arengut soodustavate tegevuste toetamine, sh investeerimine vahenditesse, objektide renoveerimine, rekonstrueerimine ja ehitamine; (ruumide ja hoonete renoveerimine ning ehitamine) väikevahendite ostmine;
- 4) vähemalt 2 omavalitsuse piirkonna ühenduste koostöös läbiviidavate ja noortele suunatud tegevuste teostamine sh projektiideede väljatöötamine, koolituste, õppereiside, messide, ümarlaudade, koosolekute, seminaride, uuringute planeerimine ja korraldamine; kaasamise ja teavitustegevuste teostamine, arengudokumentide väljatöötamine; planeerimistööd ja tasuvusuuringud; osalemine siseriiklikes ja rahvusvahelistes võrgustikes, sh Tartumaa Arendusseltsi koostööprojektid [LEADER määruse](#) § 25 mõistes.

Toetatavad tegevused on muuhulgas:

- omanikujärelevalve või teiste valdkondade järelevalve maksumus kuni 3% järelevalvega seotud tegevuste abikõlblikust maksumusest;
- projektijuhtimine kuni 10% projekti abikõlblikust maksumusest v.a. investeringutegevuste puhul;
- toetava objekti tähistamine nõutava sümboolikaga.

Abikõlblikeks kuludeks loetakse kulusid, mis on:

- tehtud projektis märgitud projekti abikõlblikkuse perioodi jooksul, kuid mitte varem kui taotluse PRIAle esitamisele järgneval päeval;
- otseselt seotud projekti elluviimisega, eesmärkide täitmiseks vajalikud ja põhjendatud;
- kooskõlas Tartumaa Arendusseltsi piirkonna strateegiliste eesmärkidega ja meetme tingimustega;
- vastavuses [LEADER](#) määrusega;
- tehtud omafinantseeringu mitterahalise sissemaksena. MTÜ või SA projektitoetuse taotleja omafinantseeringu osaks võib olla mitterahaline omafinantseering. Mitterahaline omafinantseering on tegevuse või investeringu tegemiseks vajalik projektitoetuse taotleja tehtud vabatahtlik tasustamata töö, mis võib moodustada kuni 10% projekti abikõlblike kulude maksumusest.
- tehtud kasutatud seadmete ostmiseks ja kapitalirendile võtmiseks, mis on abikõlblik MTÜdele ja SAdele ning seadme eeldatav kasutusiga on vähemalt 5 aastat arvates PRIA poolt viimase toetusosa väljamaksmisest.

Mitteabikõlblikud kulud on [LEADER määruses](#) § 26 lõige 4 loetletud kulud.

Mitteabikõlblikud kulud on muuhulgas:

- käibemaks kui taotleja on käibemaksukohuslane;
- erisoodustusmaks;
- intressid, finantskaristused, juriidilised ja raamatupidamisteenused, teenustasud pangaülekanDEL, sularahamaksed;
- asendusinvesteeringute kulud;
- stipendiumid, annetused, kingitused;
- kinnisvara ja maa ost;
- liising kui objekti omandi õigus ei lähe liisingu lõppedes üle taotlejale.

4. Meetme sihtgrupp

Taotlejad: MTÜ, SA, KOV, ÄRIÜHINGUD.

Abikõlblikud taotlejad on:

TEGEVUSSUUND 1: MTÜ, SA, ÄRIÜHINGUD, KOV;

TEGEVUSSUUND 2: MTÜ, SA, KOV.

5. Strateegia meetme rakendamise vajaduse lühikirjeldus. Toetatavad tegevused ja nende seos strateegiaga

Tartumaa tegevuspiirkonnas on noorte osakaal Eesti keskmisega võrreldes suurem. Samas on piirkonna enda sees suured käärid noorte hulga ja tegevusvõimaluste osas – kui Tartu linna lähivaldades on noori rohkelt ning arenguvõimalused mitmekesised, siis kaugemates valdades on olukord vastupidine. Sõltumata noorte arvukusest vajavad nad tähelepanu ja toetust.

Noortest oodatakse oma kodukoha elu edasiviijaid. Seetõttu on oluline arendada noortes aktiivsust, loovust, ettevõtlikkust. Noored vajavad rohkem võimalusi mõtestatud ja arendavaks tegevuseks. Samas on oluline, et just noored ise oleks need, kes oma soovide ja ideedega välja tulevad ning uute võimaluste loomises osalevad. Selleks peavad kohalikud omavalitsused ja kogukonnad olema valmis noori kuulama ja kaasama ning neile võimalikult palju vastutust jätma. Selle juures on määrava tähtsusega noorte juhendajate, noorsootöötajate ja noorte liidrite oskused ning hoiakud. Noortele suunatavate ressursside paremaks ärakasutamiseks on oluline teha omavahel koostööd ning luua toimivaid võrgustikke.

6. Viide teljele, mille eesmärkide saavutamisele strateegia meetme rakendamine enim kaasa aitab

MAK 3. teljele - Maapiirkondade elu kvaliteedi parandamine ja majandustegevuse mitmekesistamise soodustamine.

7. Viide nõukogu määruses (EÜ) nr 1698/2005 toodud artikli numbrile, mis käsitleb asjaomast meetet, ning meetme kood komisjoni määruse (EÜ) nr 1974/2006, milles sätestatakse nõukogu määruse (EÜ) nr 1698/2005 (Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta) kohaldamise üksikasjalikud eeskirjad (ELT L 368, 23.12.2006, lk 74–84), lisa II kohaselt.

III telg, meetmete koodid vastavalt Komisjoni määrusele EÜ 1974/2006 Lisa II 7. osa kohaselt

312 – mikroettevõtete rajamis- ja arendamistoetus (Õiguslik alus: Nõukogu määruse (EÜ) nr 1698/2005 artikkel nr 52 (a) (ii) ja 54);

313 – turismi soodustamine (Õiguslik alus: Nõukogu määruse (EÜ) nr 1698/2005 artikkel nr 52 (a) (iii) ja 55);

321 – põhiteenused majandusele ja maaelanikkonnale (Õiguslik alus: Nõukogu

määruse (EÜ) nr. 1698/2005 artikkel nr. 52 (b) (i) ja 56.)

322 – külade uuendamine ja arendamine (Õiguslik alus: Nõukogu määruse (EÜ) nr 1698/2005 artikkel nr. 52 (b) (ii))

323 – maapiirkondade kultuuripärandi säilitamine ja selle kvaliteedi parandamine (Õiguslik alus: Nõukogu määruse (EÜ) nr 1698/2005 artikkel nr. 52 (b) (iii) ja 57);

331 – koolitus ja teavitamine 3. teljega hõlmatud valdkondades tegutsevatele ettevõtjatele (Õiguslik alus: Nõukogu määruse (EÜ) nr 1698/2005 artikkel nr 52 (c) ja 58);

341 – oskuste omandamine ja elavdamine, et koostada kohaliku arengu strateegia ja seda arendada (Õiguslik alus: Nõukogu määrus (EÜ) nr 1698/2005 artikkel nr 52 ja 59. Komisjoni määrus (EÜ) nr 1974/2006 artikkel 36);

421 – koostööprojektide rakendamine (Õiguslik alus: Nõukogu määruse (EÜ) nr 1974/2006, 15.12.2006)

8. Viide arengukava meetmele juhul kui strateegia meede sellega kattub

MAK meetmetega mittekattuv.

9. Saavutatavad indikaatorid ja sihttasemed

- 1) Läbi on viidud 60 üritust.
- 2) Üritustele on kaasatud vähemalt 600 noort.
- 3) Juurde on loodud või kvalitatiivselt parandatud 30 noorte arengut toetavat objekti.
- 4) Toetatud on 6 organisatsioonide koostöös läbiviidavat tegevust.
- 5) Loodud ja tugevdatud on 10 noorte koostöövõrgustikku

Tartumaa Arendusseltsi strateegia oodatavad tulemused on kajastatud strateegia peatükis „Strateegia oodatavad tulemused”.

10. Nõuded taotlejale ja toetuse saajale

- 1) Taotlejaks saavad olla äriühingute all väike- ja mikroettevõtjad:
 - Mikroettevõtte – töötajaid alla 10 ja maksimaalne bilansimaht 2 000 000 eurot.
 - Väikeettevõtte – töötajaid alla 50 ja maksimaalne bilansimaht 10 000 000 eurot.
- 2) Taotleja esitab tegevusgrupile järgmised dokumendid vastavalt Tartumaa Arendusseltsi taotlemiskorrale www.tas.ee, muuhulgas:
 - Projektkirjelduse vorm
 - **hinnapakkumus (-sed)** (vt kindlasti - [hinnapakkumuse vormistamine](#)) kavandatava tegevuse eeldatava maksumuse kohta kululiikide kaupa. Kui tegevuse või investeeringu käibemaksuta maksumus ületab 5000 eurot, peab projektitoetuse taotleja olema tegevuse või investeeringu kohta saanud vähemalt kolm võrreldavat hinnapakkumust ([LEADER määruses](#) § 27). Kolme võrreldava hinnapakkumuse korral esitada pakkumuskutse, mille alusel on küsitud hinnapakkumused;
 - ehituse puhul ehitusluba või **kohaliku omavalitsusüksuse kirjaliku nõusoleku ärakirja koopia**, kui see on nõutav „[Ehitusseaduse](#)“ kohaselt;
 - **ärakiri omandiõiguse dokumendist**, mis tõendab, et kavandatav ehitus või muu objekt, mida ehitatakse või kuhu seade paigaldatakse, või mootorsõiduk, kuhu seade paigaldatakse, kuulub taotleja omandisse või on taotleja kasuks seatud hoonestusõigus või on antud taotlejale õiguslikul alusel kasutamiseks vähemalt viieks aastaks, arvates PRIA poolt viimase toetusosa väljamaksmisest;
 - **ärakiri maa omandiõiguse dokumendist**, mis tõendab, et kavandatav tegevus on kooskõlastatud maa omanikuga;
 - lisaks võib esitada hindamiseks olulist informatsiooni andvaid dokumente

(toetuskiri, koostöökokkulepe jne).

3) Taotleja esitab TASist heakskiidu saamise korral PRIA-le LEADER määruse § 31 lõige 3 alusel nõutavad dokumendid, muuhulgas:

- lisas 5 toodud vormi kohane taotlus ja lisast 6 valitud vajalikud seirenäitajate andmed;
- seadusjärgse esindusõigusega isiku puhul tema volitusi tõendav volikirj;
- majandusaasta aruande ära kiri äriühingu puhul, kes on tegutsenud rohkem kui kuus kuud;
- bilansi ja kasumiaruande ära kiri füüsilisest isikust ettevõtja puhul, kes on tegutsenud rohkem kui kuus kuud;
- teatis vähese tähtsusega abi ja piiratud summas antava riigiabi saamise kohta;
- hinnapakumise ära kiri. Kui tegevuse käibemaksuta maksumus ületab 5000.- eurot tuleb esitada 3 hinnapakumise ära kirjad;
- ehitusloa ja ehitusprojekti ära kirjad;
- maa- ja varaomandit või pikaajalist kasutusõigust tõendava dokumendi ära kiri;

4) Taotleja teavitab PRIAT ja kohalikku tegevusgruppi muudatustest LEADER määruse §35 mõistes, muuhulgas:

- kuni PRIA poolt viimase toetusosa väljamaksmiseni teavitab projektitoetuse taotleja või projektitoetuse saaja PRIA-t viivitamatult kirjalikult käibemaksukohustuslaseks registreerimisest „Käibemaksuseaduse“ §20 lõike 3 või 4 alusel;
- tegevuse või investeeringuobjektiga seotud muudatustest;
- ettevõtja ümberkujundamisest, ühinemisest või jagunemisest ning ettevõtte või selle osa üleminekust.

5) Taotleja järgib LEADER määruse §36 alusel järgmisi nõudeid, muuhulgas:

- **ettevalmistav projekt tuleb lõplikult ellu viia 5 aasta jooksul** arvates ettevalmistava projekti PRIA poolt viimase toetusosa väljamaksmisest (§36, lõige 3, punkt 5).
Näiteks: ehitise projekteerimine peab 5 aasta jooksul lõppema valminud ehitisega, lisaks tuleb näidata millise aja jooksul ja millistest vahenditest kavatsetakse projekti tegevusi edaspidi rahastada;
- teatama vähemalt **neli tööpäeva enne vabatahtliku tasustamata töö tegemise alustamisest** töö tegemise aja ja koha PRIA-le ja kohalikule tegevusgrupile elektrooniliselt või posti teel väljastustatega tähtkirjaga;
- täitma vabatahtliku tasustamata töö tegemise tõendamiseks päevikut, milles kajastatakse andmed vastavalt §36, lõike 3, punkti 3 alusel.
- **Teavitama koolituse, seminari, infopäeva või muu ürituse** (töötubade, ümarlaudade, õppereiside, võistluste, laste- ja noortelaagrite, festivalide jms) **toimumisest PRIA-t ja kohalikku tegevusgruppi vähemalt 7 tööpäeva enne nimetatud ürituse toimumist**, vastavalt §36, lõike 3, punkti 4 alusel

Dokumendid tuleb esitada vastavalt Tartumaa Arendusseltsi taotlemiskorrale www.tas.ee.

11. Toetuse maksimaalsed toetussummad ja –määrad

- 1) noorte osalusel investeringuid ettevalmistavad tegevused, sh projekteerimis- ja planeerimistööd, arendusdokumendid, tasuvusuuringud – maksimaalne toetussumma **6 000.- eurot**;
- 2) noorte osalusel meetme eesmärgi ja tegevussuundadega seotud tegevuste

(õpitubade, laagrite, seminaride, koolituspäevade jne) ettevalmistamine ja korraldamine – maksimaalne toetussumma **3500.- eurot**;

3) noorte vajadustest lähtuvalt nende arengut soodustavate tegevuste toetamine, sh investeerimine vahenditesse, objektide renoveerimine, rekonstrueerimine ja ehitamine (ruumide ja hoonete renoveerimine ning ehitamine); väikevahendite ostmine – maksimaalne toetussumma **16 000.- eurot**;

4) vähemalt 2 omavalitsuse piirkonna ühenduste koostöös läbiviidavate ja noortele suunatud tegevuste sh projektiideede väljatöötamine, koolituste, õppereiside, messide, ümarlaudade, koosolekute, seminaride, uuringute planeerimine ja korraldamine; kaasamise ja teavitustegevuste teostamine, arengudokumentide väljatöötamine; planeerimistööd ja tasuvusuuringud; osalemine siseriiklikes ja rahvusvahelistes võrgustikes, sh Tartumaa Arendusseltsi koostööprojektid LEADER määruse § 25 mõistes – maksimaalne toetussumma tegevuspiirkonnasisesele koostööprojektile, kuhu on kaasatud vähemalt 2 omavalitsuse noored on **10 000.- eurot** ja rahvusvahelisele koostööprojektile **20 000.- eurot**.

Toetust antakse MTÜ, SA, KOV kuni 90%; äriühingud kuni 60%. Kui MTÜ ja SA teevad selgelt ärielistel eesmärkidel põhinevat majandustegevust, siis on maksimaalne toetusmäär 60%.

Infrastruktuuri investeeringu (elekter, vesi, kanalisatsioon, teed) korral antakse kõigile taotlejatele toetust kuni 60 % abikõlblike kulude maksumusest.

Maksimaalne toetussumma ühe taotleja kohta programmiperioodil (2007-2013) on 96 000 eurot.

Minimaalne toetussumma projekti kohta on 700 eurot.

Maksimaalne projektikestus on 2 aastat, alates PRIA poolt taotluse rahuldamise otsusest.

Ettevõtlusele suunatud tegevuste puhul on meede käsitletav vähese tähtsuse abina ja allub vähese tähtsusega abi reeglitele.

Üks projekt võib koosneda erinevatest tegevustest.

